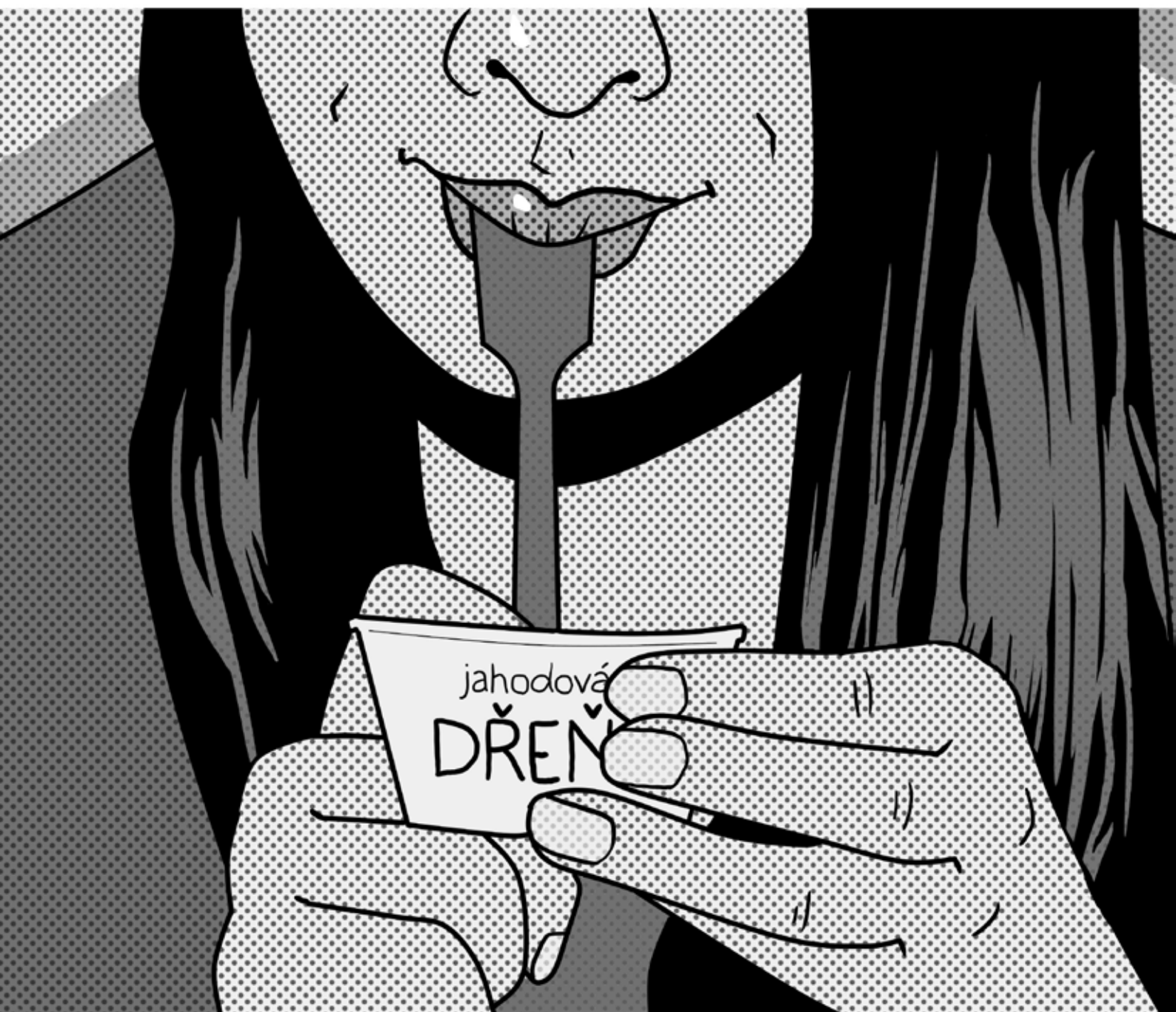

MOTOLSKÝ OBČASNÍK

LITERÁRNÍ REVUE STUDENTŮ
A PEDAGOGŮ 2. LÉKAŘSKÉ FAKULTY

č. 5 / léto 2021

EDITORIAL: NA DŘEŇ

Richard Boček

Tento editorial vzniká na cestě vlakem ze svérázného Valašska do lehce uspěchané Prahy. Za okny svítí slunce na míhající se domky, stromy, obligátní řepku a stožáry elektrického vedení. Škoda jen, že je večer a blížíme se zlaté hodince – časem a vzájemným postavením vesmírných těles jsem tedy nepodpořen, navzdory tomu si dovoluji tvrdit, že právě svítá na lepší časy. Na mysli mi teď vytanula lehce naivní mantra z neurologických vyšetření: „Žádné *kdyby* anebo *ale!*“ Těch *kdyby* je spousta a *ale* (*alí?*) snad ještě víc, nicméně většině z nás se v posledních dnech přeci jen dýchá lépe...

Nutno podotknout, že i Motolský občasník v této, snad již pomalu míjící, nelehké době prošel značnou proměnou. Online verze či pozměněné grafické podoby jste si asi všimli, mnohem spleti-tější jsou ovšem osudy tištěných kusů. Před posluchárnou obvykle nesloužil Občasník jen pro čtení – někdy býval využíván jako uklidňující omalovánka redukující předtestový stres, jindy k rozepsání stávkující propisky či procvičení schopnosti bleskurychlého kreslení anatomicky přesných řezů končetin. To vše bohužel poslední číslo nezažilo, některé výtisky však došly po bocích studentů na různá oddělení nemocnic, kde se jich chopily různé sestry. Papír jako papír, na něco se „nákup do skladu“ napsat musí. A tak se vedle výtvorů studentů objevují výtvary sester ve stylu pragmatického dada:

*trny modrobílé
kohouty 4 a 5
medisety na převaz ran
sety na centrální (velké)*

Téma aktuálního čísla, Na dřeň, nám leželo na pomyslném redakčním stole už pekelně dlouho. Možná už od památného brainstormingu nad nově vznikajícím časopisem v salonku jedné dnes již neexistující hospody ve čtvrtém patře činžovního domu v Jindřišské ulici. Je to pro nás téma vysoce aktuální, niterné, hluboké, bolestné i veselé, nervy drásající, tep zrychlující, orgasmické, kosmické... ale především, jak trefně podotkla jedna nejmenovaná autorka: „Dyť pod to se schová úplně všechno!“ A tak to máme v redakci rádi. Do tohoto čísla se nám podařilo vecpat mnohé (tedy ty mnohé). Přispěli nám nejen studenti od prvního po šestý ročník, naši absolventi, profesoři (slovy dva!), ale rozhovor poskytl i vedoucí Českého národního registru dárců dřeneň, paní doktorka Navrátilová, a svůj příběh její pacient. Detektivní veledílo po okrajích stran časopisu je dokonce příspěvkem masivně kolektivním.

Pracovat s tolika fajn lidmi, kteří mají zápal pro věc, neotřelé nápady a energii na rozdávání, je vskutku privilegium, za které jsem velmi vděčný. Doufám, že i nadále budu moci do všeho tradičně kecat a třeba taky trochu psát, kormidlo Motolského občasníku ale bude v rukou od příštího čísla třítmat Gabča Moslerová. Jsem si jist, že se máme na co těšit.

Ale teď už: Na dřeň!

Za kolektiv redakce vám přeji příjemné čtení.

MOTOLSKÝ OBČASNÍK Č. 5

Literární revue studentů a pedagogů 2. lékařské fakulty

šéfredaktor

Richard Boček (sefredaktor@motolak.org)

redaktor poezie

Gabriela Moslerová

korektury

Barbora Džerengová, Tomáš Mikyška

literáti

prof. MUDr. Vladimír Komárek, CSc., prof. MUDr. Josef Veselka, CSc., Matěj Balík, Richard Boček, Tomáš Fůrst, Magdaléna Koberová, Vít Konopásek, Filip Kukla, Adam Lázníčka, Gabriela Moslerová, Ondřej Lukáč, Václav Pecka, Jan Pihera, Martin Stanek, Jan Švec, Vít Vejmelka, Martin Vidlička

ilustrace

Richard Boček (2), Veronika Blahutová (1, 35), William Golas (30), Eliška Janeková (7), Tomáš Mikyška (44), Gabriela Moslerová (37), Hana Ruferová (17, 29, 33, 39), Žofie Tůmová (41), Zuzana Zahradníková (11, 19, 20, 22, 26)

grafika

Veronika Blahutová, Linda Kriegerbecková

sazba

Linda Kriegerbecková

počet stran

44

náklad

200 výtisků

vydáno

červen 2021

Motolský občasník je neprodejný, vydán jak v tištěné, tak elektronické podobě, a je volně k přečtení na internetových stránkách 2. LF UK. Distribuce tištěné verze se bude odvíjet od aktuální epidemiologické situace. Názory vyjádřené v dílech autorů nereprezentují oficiální stanoviska 2. LF UK. Prosíme o respektování autorských práv.

Vydáváno pod záštitou Motoláku (studentského spolku 2. LF UK).

Vydání finančně podpořila 2. lékařská fakulta. Děkujeme.

Vydání příštího čísla Motolského občasníku plánujeme na zimní semestr 2021.

OBSAH

SMRT NOSÍ MODROU / kolektiv redakce po stranách	
MUCHLÁŽ / Vladimír Komárek	6
III., IV. / Matěj Balík	8
POSLEDNÍ VÝLET EDUARDA P. / Richard Boček	10
SLOVOTVORBA / Magdalena Koberová	14
TICHO CHODÍ, MATEMATIKA TROJICE / Vít Vejmelka	15
ŠIBŘINKY / Gabriela Moslerová	16
3 / Jan Švec	18
NA DŘEŇ! NO TAK NEJSPÍŠ NA TU KOSTNÍ... / Adam Lázníčka	20
„VHODNÝ DÁRCE SE MUSÍ ZAČÍT HLEDAT VČAS.“ / Rozhovor s MUDr. Janou Navrátilovou	22
PŘEKONAL JSEM AGRESIVNÍ LYMFOM / Vít Konopásek	26
FACE TO FACE / Martin Vidlička	28
SEN PRO MOJI INTUICI / Martin Stanek	31
OP. 141 / Tomáš Fůrst	32
V. / Matěj Balík	33
O SÁMOŠKÁCH A LIDECH / Filip Kukla	34
JEDENÁCTIBĚŽNÍK / Jan Pihera	36
O SNECH SPLNĚNÝCH DŘÍV, NEŽ VÁS NAPADNOU, A ZLOČINU Z DOBRÉ VŮLE / Josef Veselka	38
ZLÁ KREV / Václav Pecka	40
KRESLENÝ VTIP A VZKAZNÍK	44

MUHLÁŽ

Vladimír Komárek

*Pro aktuální číslo posílám báseň jako hádanku.
Které dva známé básníky zmuchlal dohromady neznámý autor?*

Když uštvál devět koní
na devadesáti mílích cesty
otevřel Zimohrádek
opřel se o Morový sloup a
devět koní pouhé povětrí
mu zašeptalo do ucha:
Jako kouř marihuany
jsou verše básníků
a jestliže její lehký kouř
otevře dveře do neznámých krajín
odkud nám s úsměvem běží vstříc
proč by to nedovedly i verše

Eliška Janeková

III.

Matěj Balík

Teď není čas na básně,
dásně světa krvácí,
noční Prahou se trmácím,
a Vltava mě sleduje.

Teď není čas na básně,
krásně mrholí,
co nevidět to zjistím,
noci šustí spadáním listím.

Teď není čas na básně,
myslím to vážně,
ber mě, jak chceš
a kam chceš,
jen mě tu nenechávej.

Pokud to někdy přece uděláš,
vyrobím si členku z dlouhých brk
a pokaždé, když si na tebe vzpomenu,
jedno vyhulim,
až nezbyde žádný.
Snad díky tomu přestanu být rudokožec.
Možná jednou použiju opalovací krém,
začnu psát pořádný básně,
konečně na ně bude čas.
Začnu jíst zdravě,
pít dobrý pivo
nebo žádný pivo,
nebudu sladit a budu cvičit jógu.

Až bude čas na básně,
začnu se starat o kytky,
pokud ještě budou žít.
Uklidím si,
uklidním se,
zavolám ti,
ujistím se,
že se slyšíme
a že je signál v pořádku.
Napišu sto řádků básně
a světu přestanou krvácet dásně.

IV.

Matěj Balík

S ní sním.
Sníh smím vyhlížet z mrtvých stromů.
Sní s ním.
Tvých vlasů les se nikdy nezmění v poušť,

pouštím další díl,
opouštím své tělo,
propouštím sám sebe.

S tebou sním,
s kým sníš ty?

Píšu ti.

Je to seriál na pokračování,
spím a pouštím další díl:

Mám dům v poušti,
kde sníh taje,
stromy ustupují písku,
těžbě uhlí
a z dále je slyšet smích.

Sním a píšu ti básničku.
Na tričku mám skvrnu,
co nejde smýt.
Nezbývá než

Snít

POSLEDNÍ VÝLET EDUARDA P.

Richard Boček

Papírový stromeček s vůní citronu a levandule se rytmicky houpe, zavěšen na zpětném zrcátku. *Celebrate good times, c'mon...* „Tu džududu tu tůdu tů ú je, hmhm, to je krásný, no řekni, není to krásný, Petře? Takovej chill den, vejlet, Kool a Gang a ty a já. Peckózní. Ic-e-selebrejšn!“ řve rozčuchaná dívka na sedadle spolujezdce z plných plic, zatímco jí opálené nohy v šortkách trčí ven z okýnka. „Hele, budem se koupat? Já bych šla... Dolů se něk dostanem, to nemůže bejt tak těžký, ne? No vem si, kdo může říct, že se koupal ve Velký Americe!“

„Máš recht, moc lidí to říct nemůže. Ale nejsem si úplně jistý, jestli to chci říkat zrovna já.“ Tohle ho na ní vždycky bavilo – až dětinská dravost a chuť do života. Z Jitky to nemá šanci vyprchat, no a ze mě snad taky ne, když budu permanentně ostřelovaný přebytky, říkal si. „Hele ale vyndej ty fusky z okna, jo? Co když s nima nějakého člověka venku dekapituješ?“

„No dovol, ti dám fusky, to jsou výběrový lejtka, sám si mi to včera šeptal do ouška. A radši zastav, támdle jde nákej pán, tak ho místo tý dekapulace či čeho radši svezem!“

Po krajnici už notnou chvíli ztěžka kráčí postarší pán v kárované košili a svátečních kalhotách. Je vedro a on už není nejmladší. Kolem se míhají auta a sem tam nějaké zatroubí, aby dal jeho majitel jasně najevo, že kráčet po krajnici – a ještě v tomhle věku – je přeci nerozum. To ale Eduard P. nevnímá, poslední, na co by teď myslel, je nějaký trouba za volantem. Ráno, když se oblékal, přibalil si do tašky kapesní vydání Vančurova Rozmarného léta, dvě svačiny ze zvyku a taky jejich společnou fotku. Na ni zvlášť nechtěl zapomenout. Dnes už asi po osmatřicáté sáhl do tašky a poslepu našel ohmataný rožek. Další auta, další troubení. Teď ale jedno projelo tak těsně vedle něj, že ho tlaková vlna mírně vyvedla z rovnováhy, stříbrný golf ročník 2002 prudce zabrzdil na šotolině vedle cesty, v okýnku zmizly nohy a objevila se tvář usměvavé dívky, řidič vedle s poněkud rozpačným výrazem pouze přikývl.

„Brej, my vás svezem, co říkáte? Beztak se jdete taky koupat do Ameriky, že jo?“ vybafne na něj Jitka bez jakýchkoliv rozpaků. Eduard P. sice na divokou jízdu s mladochama nemá ani pomyšlení, na druhou stranu žhnoucí asfalt pálí pod nohama a svezení by bodlo. Dnes už ho potrestala jeho zbrkllost tím, že vystoupil z autobusu o zastávku dřív, tak snad se mu nevymstí i jeho důvěřivost. Aby se nasoukal skrz zadní dveře až neprakticky kompaktního automobilu, musí se Eduard notně skrčit. Bohužel i poté mu na zadním sedadle přes všechn balast moc místa nezbylo. Košile se mu lepí na záda a karoserie žhne jak topné tělísko v troubě – pozdě pozdě, Eduarde, zalituje, ale už to nebude daleko. Eduard P. znovu a už téměř bezmyšlenkovitě hmátne do tašky po fotce, ale nenajde ji. Zajede hlouběji, ohmatá kapsy, nic. Srdce se mu rozbuší a na čele se přidává k už naběhlému potu nová kapka, jiná než ostatní, ledová. S hrůzou vyhazují z tašky všechny věci.

Zuzana Zahradníková

„Nehledáte náhodou tohle?“ zeptá se ho Jitka, když mu podává a zaujatě si prohlíží zažloutlou fotku mladého muže s ostrými rysy, vzdáleně připomínajícího tohohle postaršího pána, spolu se slečnou v puntíkováném šátku, kočičími brýlemi a nápadně širokým úsměvem. Za nimi louka, modré nebe a, no jo, Karlštejn. Uf. S díky si vezme fotku a schová ji zpět do tašky. „Musela vám vypadnout, jak ste se sem hrnul. Hele, že to ste vy s tou slečnou?!“

„Když to chcete vědět, je to tak. Ta slečna, tak to je...“ odmlčí se a snaží se zahnat ten hnusný knedlík v krku, „to byla moje žena. Požádal jsem ji tady na té louce před padesáti léty o ruku. Moc pro mě ta fotka znamená.“

„Ježiš, no to je krásný, to je tak hezký. Petře, to bys mě tady taky moh' požádat o ruku, ani koupat bych se nemusela a bylo by to krásný...“ Jitka se nechává unášet proudem myšlenek, ale s každým dalším slovem si vybavuje Eduard P. tolik bolestných vzpomínek, že už to nemůže dál vydržet. Zhluboka se nadechne a dodá trochu nalomeným hlasem: „Umřela mi před půl rokem na rakovinu.“

Chtělo by se říct, že v autě zavládlo ticho, jenomže z autorádia se stále ozývá našláplý Kool & The Gang. Petr ve snaze o alespoň částečnou nápravu situace hudbu vypne, čímž se mu ale povede udělat z obrazného ticha ticho hrobové. Mrkne na Jitku pohledem, který vyjadřuje nesouhlas s tvrzením, že je to teda strašně krásný, ta mu ho ovšem ihned vrátí zpátky, jenom mnohem kyselejší.

První, kdo se zmůže slovem prolomit tuhle debilní situaci, je Petr: „Tak si chcete udělat takový pietní výlet teda?“ Moc tomu nepomohl.

„Dá se to tak říct,“ začne Eduard P., který se během té krátké chvíle stihl propadnout do svých nejtemnějších myšlenek a vrátit se zpátky do reality s odzbrojující upřímností. „Chtěl bych to vzít nejdřív lesem, pak vyjít na tu louku, teď by tam mělo být sluníčko jako tenkrát, sednout si na chvíli a obejmout,“ polkne, „obejmout alespoň tak v myšlenkách Evu, tedy mou ženu. Asi bych si poplakal, za to by snad starýho dědka na louce nikdo nesoudil. No a pak bych snad posbíral odvalu se odtamtud zvednout, nechat ji tam dívat se do sluníčka a na Karlštejn, mladou a zestárlou zároveň, já si ji vlastně představuju tak, jak jsem ji poznával celý život, všechno dohromady. Došel bych až ke kaňonu Velké Ameriky, úplně na kraj bych šel a pak bych zavřel oči. A dlouho bych je držel zavřené... Pak bych se jen tak lehce naklonil, aby mi vítr začal čečrat vlasy a pak víc a víc, jako na dráze v Prátru a pak jen ticho. Klid, žádný smutek, myšlenky, co vás budí ze spaní a hryžou při pohledu na komodu se společnými knížkami. Nic z toho.“ Pevně sevře obě víčka tak, aby skryl svůj skelný pohled a zároveň neviděl pohledy těch dvou. To, co si donekonečna přehrával v hlavě, když nemohl dlouhé noci spát, teď poprvé říká nahlas, zvláštní. „A pak, i když jsem tedy nevěřící, stejně si s tou myšlenkou pohrávám, vydal bych se zpátky, mladý a starý zároveň, za ní na tu louku, kde jsem ji nechal. A tentokrát bych neobejmul já ji, ale ona by mohla obejmout mě.“ Pomalu otevře slepené oči, potáhne a kloubem ukazováčku si osuší tvář.

„To, že ste starej a smutnej, vám ještě nedává právo na to bejt takhle patetickej!“ utrhne se na něj Jitka. Petr sedící vedle by teď, soudě dle výrazu, asi nejradši anihiloval se sedačkou. „Jestli je, pardon, byla ta vaše Eva aspoň trochu normální ženská, tak by vás po tom vašem návratu z hlubin čekal přinejlepším pořádný flákanec. Takovou blbost udělat, pro-bo-ha. Nebo vy byste snad chtěl, aby si Eva vzala život, kdybyste zaklepal bačkorama jako první?“

„Nechtěl, to určitě ne...“

„Tak to je hezký teda, ženský musej bejt silný, jen chlapi můžou dělat velký gesta? To je vám podobný teda,“ otočí se na Petra, ale ten už je na to připraven nechápavým pohledem labradorského retrívra, což Jitku přeci jen většinou vyvede z největšího ajfru. „Dobrý no, hele, já vám řeknu, jak to teď uděláme. A nebudete odmítat!“

„To bych si ani nedo-“

„Supr, půjdem se hezky projít tím lesem, spolu, na tý louce můžete obejmout klidně mě, jestli vám to pomůže, Petrovi je to fuk, že jo. Nebo můžete obejmout Petra, mně je to taky šumák. Až se doobjímáme a dokoukáme na ty krásy, tak dojdeme i k tý Americe. Já voželim koupání, ale vy si vodpusťte ten Prátr a načechrávání vlasů, jasný? Co bude dál, se domluvíme pak, ale viděla bych to na nějaký kafe v Praze, mám ho ráda s cukrem a trochou mlíka, Petr ho rád nemá vůbec, dá si čaj. Sem tam se pozvem, jasný? Supr.“ Petr zastavil na parkovišti a zatáhl se skřípotem ruční brzdy, „No vidíte a jsme tu, jdeme.“

Eduard P. se těžce vypotáčí z auta, je otřesen, ale vlastně mu je docela lehce. Je mu jasné, že není pánem svého osudu, alespoň pro teď ne. Je to osvěžující.

Petr se na Jitku ještě dlouze podívá, ale teď už ne psíma očima. Chce jí říct něco velkého, něco, co ještě žádný muž žádné ženě neřekl, něco krásného a hlubokomyslného, něco, na co budou vzpomínat třeba za padesát let, i když ji tady dnes nepožádá o ruku. Moc to chce říct... „Prosím tě, Jitko,“ Jitka na něj šibalsky zamrká očima, je nahaný... „nezapomeň pak zatáhnout okýnko.“

Přikývne a vykročená z auta ještě špitne: „Já tebe taky, Petulo.“

SLOVOTVORBA

Magdalena Koberová

Víš, že v kostní dřeni probíhá slovtvorba?

No vážně

V té modré nejvíc

Ze žlutkového váčku přicestují samohlásky

Neznáš?

Ty vydechuješ, když zjistíš, že zítra píšeš

Nebo když potkáváš své tajné lásky

Souhlásky přiletěly z vesmíru

Aby těch vzdechů nebylo přes míru

Společně pak do endoplazmatického retikula

Aby se z nich vyvinula první slova

No a ty pak vycestují do potrubí myšlenek

(Ty slova myslím, opust' už svět milenek)

Obohatit svět nebo přivzdělat

Ty i jiní můžou na tom vydělat

Občas ale vypustíš jen kekel

Tak nebud' trouba

Ber na své výrazy zřetel

Pokud víš, že stojí za to

Daruj svoji kostní dřeň

A pust' svoje slova ven

TICHO CHODÍ

Vít Vejmelka

Ticho chodí

dívá se sem

jsem sám

mám tebe

běda daleko

konec něčeho

hořím

mírím

možná navždy

Pryč.

MATEMATIKA TROJICE

Vít Vejmelka

Láska lidská

Kdy jeden druhému se přináší

A Láska třetí osobou se stává

Láska Božská

Kdy jeden ve třech navzájem se dává

Milovaný Láska Milující

Duch přináší jim jednotu

Láska dvou se mění ve Trojici

Jež je dokonale jednotící

A jmenuje se

Bůh

ŠIBŘINKY

Gabriela Moslerová

Srdce měchem bez příkazu
Z planých snů a tklivých vzkazů

Žene ženě do žil vývar

Krájí krajíc

Máslem zpívá

Rozlévá se marnost bytí

Zmlklých hlasů krupobití

Holou kůží drhnou stoly

Od koly

A od kofoly

Hana Ruferová

3

Jan Švec

Kdo nikdy nešláp vedle

Bojí se dělat kroky

Poučení v chybách

Někdo vidí hned

Někdo hledá roky

Kdo dovolí si sobě lhát

V představách se topit

Následuje mylný cíl

Podél špinavé stoky

Stoky co vede tam

A zase zpět

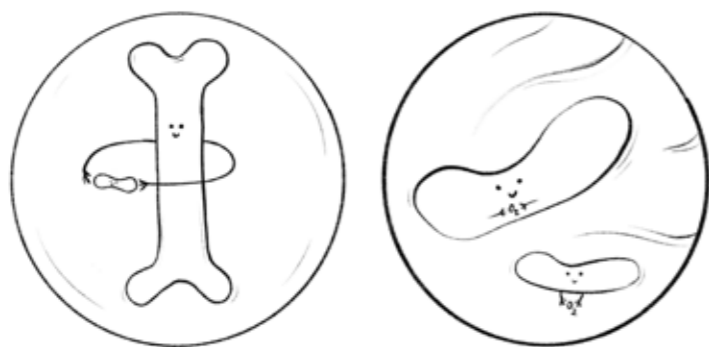
Čili nikam

Stejně tak

Jako jeho kroky.

Zuzana Zahradníková

NA DŘEŇ! NO TAK NEJSPÍŠ NA TU KOSTNÍ...

Adam Láznička

Když jsem se dozvěděl téma Občasníku „Na dřeň“, srdce mi jako hematologovi (nejasných kvalit) poskočilo. Všichni určitě budou psát o různých přenesených významech, „těžkých“ a aktuálních tématech, možná dokonce Drtinová & Veselovský natočí k výročí Občasníku rozhovor s některým fakultním pohlavárem. A já napíšu o dřeni *sensu stricto!* To určitě nikoho nenapadne, vnitřně jsem se pochechtával jako Jára Cimrman při vymýšlení slavného chemického vtípu. Bohužel/díků šéfredaktor měl stejný tok myšlenek jako já, nebudu tedy v čísle jediný, kdo o dřeni uvažuje jen ve smyslu kostním. A proto všem doporučuji přečíst si v tomto čísle rozhovor s dr. Navrátilovou a jedním „transplantákem“.

Asi v polovině března jsem měl kariérní premiéru – autologní převod kostní dřeně pacientovi. Když se mluví o transplantaci, každý si představí mnohahodinové operace srdce, plic, ledvin a dalších. A mě do té doby vlastně nikdy nenapadlo přemýšlet o tom, jak se transplantuje dřeň? Operačně určitě ne, mnoho hodin to nejspíš taky trvat nebude, (bez urážky hematologů) nějaká velká zručnost se asi taky nevyžaduje...

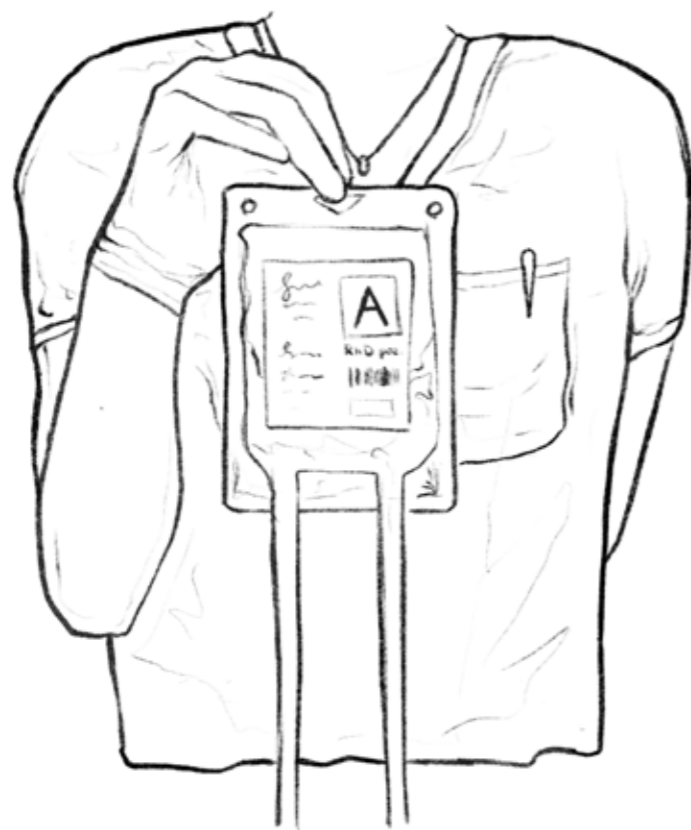
Upřímně – je to trochu deziluze. Samotný převod je totiž po stránce technické opravdu jednoduchý. V zásadě jde o to, že se pacientovi do centrálu pomalu injekčně podá kolem 80 ml (samozřejmě s velkou variabilitou podle počtu podávaných buněk) suspenze kmenových buněk izolovaných na separátoru z periferní krve. Rozdíl je, že oproti jiným injekcím provádí převod lékař (kmenovky se asi líp uchyťí, když se během akce pěkně třesou společně s lékařovými rukama). Pacientovi se na pár minut udělá nevolno, když začne dechem vylučovat konzervační roztok DMSO (barva růžového vína, zápach téhož po 10 dnech v otevřené lahvi, chuť česneku, jahod a té zkašené Frankovky – takže se ta nauzea dá vcelku chápat). A je to.

Abych jen nemluvil o tom, jaká je to brnkačka, transplantace, ať autologní nebo a zejména na allogenní, s sebou nese velké množství závažných, i smrtelných, časných a pozdních komplikací, podávání vysoce toxické chemoterapie, u allo- navíc reakci štěpu proti hostiteli, a tak bych mohl pokračovat. A je nezbytná vysoká odborná úroveň celých týmů transplantačních jednotek, kdy s klidným svědomím můžu říct, že v českých centrech jsou v tomto oboru opravdová esa!

Jedna smradlavá injekce a může zachránit život. Fascinující, co? A víte, co je ještě fascinující (dá-li se fascinující stupňovat)? Že se na záchraně něčího života můžete podílet. Jednoduše tak, že se připojíte do jednoho ze dvou českých registrů dárců kostní dřeně. Bude vás to stát několik minut vyplnění formuláře a provedení stěru ze sliznice úst.

Moje kamarádka Evička jednou řekla novému člověku, co přišel do naší party, památnou větu: „Hele, a udělal jsi ty vůbec někdy něco dobrého?“. A teď se ptám já vás – udělali jste vůbec někdy něco dobrého? Ať jo, nebo ne, nechtěli byste se zapsat do registru dárců? Dřeň totiž můžete na rozdíl od většiny jiných orgánů darovat zaživa, ba se to dokonce preferuje. A dokonce to ani nebolí.

„Krev lidí je laciná pro jejich vůdce,“ napsal roku 1925 Karel Čapek. Ale k nezaplacení pro toho, kdo ji potřebuje, dodává hematolog. Tak co, už jste v registru?

„VHODNÝ DÁRCE SE MUSÍ ZAČÍT HLEDAT VČAS.“

Rozhovor s MUDr. Janou Navrátilovou připravil Ondřej Lukáč.

Vzhledem k zaměření tohoto čísla by bylo hrubou chybou neotevřít téma transplantace kostní dřeně, respektive krvetvorných buněk. A kde začít jinde než u samotného dárcovství? Problematikou nás provede paní doktorka Jana Navrátilová, lékařka Hematologicko-onkologického oddělení Fakultní nemocnice Plzeň a současně vedoucí lékařka koordinačního centra Českého národního registru dárců dřeně.

JAKÁ BYLA VAŠE PROFESNÍ CESTA DO KOORDINAČNÍHO CENTRA?

Po promoci jsem nastoupila na interní oddělení v plzeňské fakultní nemocnici a s postupem času jsem se rozhodla pro specializaci v oboru hematoonkologie. To dobou u nás právě vznikal Český národní registr dárců. Problematika mi byla velice blízká a práce se mi zdála zajímavá – spolupracovat s našimi i zahraničními transplantačními centry, koordinovat odběry od dárců... Jsem tedy u vývoje koordinačního centra od samého počátku. Je příjemné pracovat s lidmi, kteří neváhají nezištně pomoci druhým.

MOHLA BYSTE ČINNOST KOORDINAČNÍHO CENTRA POPSAT BLÍŽE?

Koordinační centrum zprostředkovává veškerý tok informací mezi transplantačními a dárcovskými centry, dále tzv. work-up centrem, kde probíhají předodběrová vyšetření dárců, a odběrovým centrem. Kromě těchto spolupracujeme zároveň i se zahraničními registry a s transplantačními centry po celém světě. A jak vypadá celý proces v praxi? Z transplantačního centra, kde hledají vhodného dárce pro svého pacienta, přijde žádost. My zjistíme, zda máme v databázi evidované potenciální vhodné dárce, a pokud ano, tak s jakou mírou shody. Údaje o nich pak zašleme zpět do transplantačního centra, kde si z dárců vyberou optimálního a zažádají o tzv. verifikační typizaci. S tím se my obrátíme na dárcovské centrum, které ji zorganizuje. A pakliže je poté dárce potvrzen jako vhodný, organizuje se již vlastní odběr.

JAK VÝZNAMNOU ROLI HRAJE V TAKOVÉM MNOŽSTVÍ ÚKONŮ ČAS?

Podstatné je, aby se dárce pro konkrétního nemocného začal hledat včas. Nejčastější indikací k transplantaci kostní dřeně jsou akutní leukémie. Pacienti musí nejdříve podstoupit chemoterapii, aby se navodila remise onemocnění. Z toho plyne, že času máme většinou dost. Je ale opravdu důležité, abychom vhodného dárce začali hledat už ve chvíli, kdy je stanovena diagnóza. Nejdříve se hledá v pacientově rodině. V případě neúspěchu se pak pokračuje mezi dárci nepříbuznými. Jakmile je vhodný dárce nalezen, určí se termín odběru. Bývá to přibližně za čtyři týdny, aby dárce stačil absolvovat předodběrové vyšetření a příjemce zmíněnou přípravnou chemoterapii, eventuálně ozáření.

ZMÍNILA JSTE SPOLUPRÁCI SE ZAHRAŇIČÍM. JAK SE PAK KRVETVORNÉ BUŇKY DOSTANOU K NÁM?

Krvetvorné buňky se odebírají vždy ve státu dárce a následně je převáží speciální kurýr v boxu s teplotou v rozmezí 2 až 8 stupňů Celsia. Kostní dřeň z pánevní kosti se musí transplantovat do 24 hodin, na krvetvorné buňky získané z periferní krve pomocí separátoru je času více – 48 hodin. To je dostatečná doba na transport. Teoreticky může letecký přesun ohrozit třeba sněhová kalamita, výbuch sopky či stávka na letišti. Zatím se ale vždy podařilo dopravit krvetvorné buňky včas. V koronavirové době je situace poněkud obtížnější, a proto je výhodné hledat dárce spíše v Evropě. V zásadě se ale vždy podaří najít řešení. Buňky českých dárců cestovaly i do Austrálie a zvládlo se to i přes časový posun.

NÁŠ REGISTR BÝVÁ ŘAZEN K NEJLEPŠÍM NA SVĚTĚ.

ČÍM JE TO DÁNO?

Jednak jsme byli čtvrtým registrem na světě, který obdržel mezinárodní akreditaci Světové organizace dárců kostní dřeně (WMDA). A přestože kritéria jsou velmi přísná, nám se podařilo akreditaci obhájit již několikrát. Dalším faktorem je tzv. produktivita registru. To znamená, kolik se ročně provede odběrů vzhledem k počtu registrovaných dárců. Existují i mnohem větší registry, třeba v USA či v Německu, ale ve srovnání s obdobně velkými zeměmi máme produktivitu velmi dobrou.

V ČESKÉ REPUBLICE MÁME OVŠEM REGISTRY DVA – JEDEN V PLZNI, DRUHÝ V IKEM V PRAZE. Z JAKÉHO DŮVODU?

Ano, máme dva registry, ale to není ve světě nic výjimečného – v jednom státě může být registrů více. Oba dva české spolupracují navzájem i se zahraničními. Jako první vznikl ten pražský – při

IKEM. Soustředil se především na pražské a později částečně i na brněnské dárce. V roce 1992 se náš, dnes již bohužel zesnulý, pan primář Vladimír Koza rozhodl založit registr druhý, s celorepublikovým přesahem. Jeho koncept byl geniální v tom, že oslovil transfuzní stanice po celé zemi, protože ty měly přístup k dárcům krve, což byli zároveň i vhodní potenciální dárci kostní dřeně – altruističtí a v dobrém zdravotním stavu. Dárcovská centra tak vznikla záhy v krajských městech po celé republice. Posléze vznikla i náběrová centra v menších městech, abychom potenciální dárce co nejméně zatěžovali cestováním. Na poslední vyšetření a samotný odběr už musí dárce ovšem odcestovat za námi do fakultní nemocnice v Plzni.

JAK VYPADÁ IDEÁLNÍ DÁRCE?

Je ochotný někomu pomoci, je zdravý, je mu 18 až 35 let a váží přes 50 kg. Musím být lehce genderově nekorektní, ale ze dvou identických dárců vybereme raději muže. Má to dva důvody. Muži jsou v průměru mohutnější a je s výhodou, pokud má dárce váhovou převahu nad příjemcem. Druhým důvodem jsou prodělaná těhotenství, po kterých koluje ženám v krvi řada protilátek. Toto ovšem přichází do úvahy pouze v momentě, kdy je více možných dárců a my si můžeme vybírat. Za ženy v registru jsme samozřejmě velmi vděční. Evidujeme jich dokonce o něco více než mužů.

ÚDAJNĚ JE PO PĚTI LETECH OD TRANSPLANTACE UMOŽNĚNO DÁRCI A PŘÍJEMCI SE SETKAT. JE TOMU SKUTEČNĚ TAK? JAK ČASTO K TAKOVÝM SETKÁNÍM DOCHÁZÍ?

Celý proces darování probíhá anonymně. Pouze výjimečně, po řadě let od transplantace, kdy je pacient v pořádku a obě strany se chtějí seznámit, to umožníme. A to jednou v roce, během večera „Poděkování dárcům“ v Praze v Obecním domě.

KOLIK DÁRCŮ AKTUÁLNĚ VE VAŠEM REGISTRU JE? ČETL JSEM, ŽE PRO ČESKO BY BYLO IDEÁLNÍ DOSÁHNOUT POČTU 200 000. JAK SE TAKOVÉ ČÍSLO STANOVÍ?

My jsme vloni oslavili 100 000 registrovaných dárců. Optimální počet je ale těžké odhadnout. Obecně platí čím více, tím lépe. Jde o rozložení kombinací transplantačních znaků v populaci. Ryze matematicky je možných variací více než lidí na planetě, ale některé kombinace jsou naštěstí častější. V homogenní populaci se vyskytují některé kombinace transplantačních znaků častěji, a tak je i větší šance najít možného dárce přímo v zemi příjemce. Až potom se hledá v registrech mezinárodních. Na druhou stranu je náš registr spíše menší, a tak stále převažuje „dovoz“ nad domácími dárce. Je tu ovšem i přirozený úbytek – kvůli věku a zdravotnímu stavu. Takže je nutný neustálý přísun dárců nových už jen z důvodu průběžné obměny registru.

KAM SE MŮŽE ZÁJEMCE O DAROVÁNÍ KOSTNÍ DŘENĚ OBRÁTIT?

Ideálně na jedno z dárcovských či odběrových center, která najdete na našich stránkách www.kostnidren.cz.

www.darujzivot.cz

www.kostnidren.cz

PŘEKONAL JSEM AGRESIVNÍ LYMFOM

Vít Konopásek

K vydání připravil Ondřej Lukáč.

Byl konec září 2017 a já jsem se vyšplhal na nejvyšší horu naší republiky. Na modrém nebi nebyl ani mráček a já prožíval obrovskou euforii. Nebyla to ovšem jen euforie po náročném sportovním výkonu, byl to pocit opojení z překonání těžké nemoci. Ze dna až na vrchol. Pět let předtím mi totiž diagnostikovali agresivní lymfom, kvůli kterému jsem podstoupil i transplantaci kostní dřeně. Úspěšně. No a teď jsem stál tady a zpoza slunečních brýlí se rozhlížel po horizontu.

Všechno začalo velmi nenápadně na podzim 2011, kdy mi bylo 34 let. Nahmatal jsem si tehdy bulku nad pravou klíční kostí. Zašel jsem proto do chirurgické ambulance, kde mi lékaři odebrali vzorek postižené tkáně a po vyšetření sdělili, že se jedná o toxoplazmózu. To mě zprvu uklidnilo. Můj stav se ale nezlepšoval, ba naopak. Postupně jsem si nacházel další velké tvrdé boule po celém těle. Na krku, v třísllech, v podpaží, ... Opět jsem tedy navštívil lékaře, který mi doporučil (vycházejí přitom stále z prvního histologického nálezu) i nadále zůstat u konzervativního způsobu léčby... a čekat. A protože jsem nepocítoval žádné jiné obtíže, které by mohly svědčit například pro onkologické onemocnění (výraznější ztrátu hmotnosti, noční pocení...), již podruhé jsem se nechal uklidnit a pokračoval v normálním životě. Dál jsem chodil do práce, sportoval, žil jsem zkrátka naplno.

V létě jsem si ale naštlíp malíček u nohy, a tak jsem se dostal opět do péče chirurgů. Napadlo mě využít situace a nechat si při té příležitosti zkontrolovat i stále se nezmenšující krční uzliny. Odebrali mi tedy znovu vzorek k histologickému vyšetření a za čtrnáct dní bylo jasno. Diagnóza: agresivní forma tzv. non-Hodgkinova lymfomu z T-buněk. Byl konec července a věci náhle dostaly rychlý spád.

O co přesně se jedná a co to pro mě znamená, mi nejprve vysvětlili můj praktický lékař a paní doktorka z lounské hematologie, která následně zajistila i léčbu v nemocnici v Plzni – Lochotíně. Tam jsem zůstal až do začátku září. Jsem od přírody bojovník a životní optimista, a tak jsem si

po celou tu dlouhou dobu nepřipouštěl jinou možnost, než že nakonec nad svou chorobou zvítězím. Navíc jsem neustále cítil obrovskou pozitivní energii od všech doktorů a sestřiček. Nesmírně si vážím jejich přístupu po profesní i lidské stránce. Kromě toho mě během celé léčby podporoval a povzbuzoval i můj zaměstnavatel Aisan Louny. Takový přístup už je dnes spíše výjimečný. Ani na chvíli jsem tak nezapochoyboval, že to zvládnou, a pobyt mi krásně utíkal.

O Vánocích se mi začala dělat nová boule na krku a ta určila další krok v mé terapii. Bylo nutné, abych absolvoval transplantaci kostní dřeně, přesněji řečeno transplantaci krvetvorných buněk. A protože již během podzimu lékaři zjistili, že by potenciálním vhodným dárce mohla být moje starší sestra, bylo rozhodnuto. Nebyl důvod mít strach. Lékaři mi opět detailně vysvětlili, co mě čeká, čeho chceme dosáhnout a jak bude vše probíhat. I já sám jsem si o tom dost přečetl. Věděl jsem tedy, že právě tímto způsobem můžeme nemoc porazit. Do Lochotína jsem dorazil o pár dní dříve než sestra – čekal mě ještě jeden cyklus chemoterapie – a potom už proběhla samotná transplantace.

Můj první dojem? V první řadě ohromná vděčnost. Od sestry jsem dostal novou šanci na život a to byl neuvěřitelně silný pocit. Až jsem z toho měl na krajíčku.

Moje tělo reagovalo na léčbu dobře. Nejdříve jsem byl sice slabý a trochu mi dělalo potíže vstát ze záchodu, ale postupně jsem opět nabýval sil. Až na menší komplikace, kdy jsem prodělal zápal plic, probíhalo vše zdárně a lékaři byli s vývojem spokojeni.

Teď už chodím jen dvakrát ročně na kontroly. Při té poslední – v březnu bylo všechno v pořádku. Ohromně si vážím života a toho, že mohu zase pracovat a sportovat. Vždyť zvládám každý rok v létě na kole i tři tisíce kilometrů! Tímto převelice děkuji Hematologicko-onkologickému oddělení Fakultní nemocnice Plzeň, své sestře, rodině a všem dalším lékařům a sestřičkám za záchranu života, ať už v Plzni anebo v Lounech, a také svému praktickému lékaři! Velký dík a hlubokou poklonu si nepochybně zaslouží i všichni dárce kostní dřeně.

FACE TO FACE

Martin Vidlička

I have faced my own unmaker

The inevitable breaker

Who lies at the end of our path

I opened my eyes and witnessed his wrath.

And to my surprise,

He wasn't evil as the ballads often sing

His presence was welcoming.

Hana Ruferová

Na nic nečekali a ihned ho požádali o několik slov - raději ale někde v soukromí, vždyť se jedná o jeho zaměstnance!
Andrůl, ukolébán falešnou představou dřevorubce sedícího za mřížemi, ochotně žádosti četníků vyhověl.

SEN PRO MOJI INTUICI

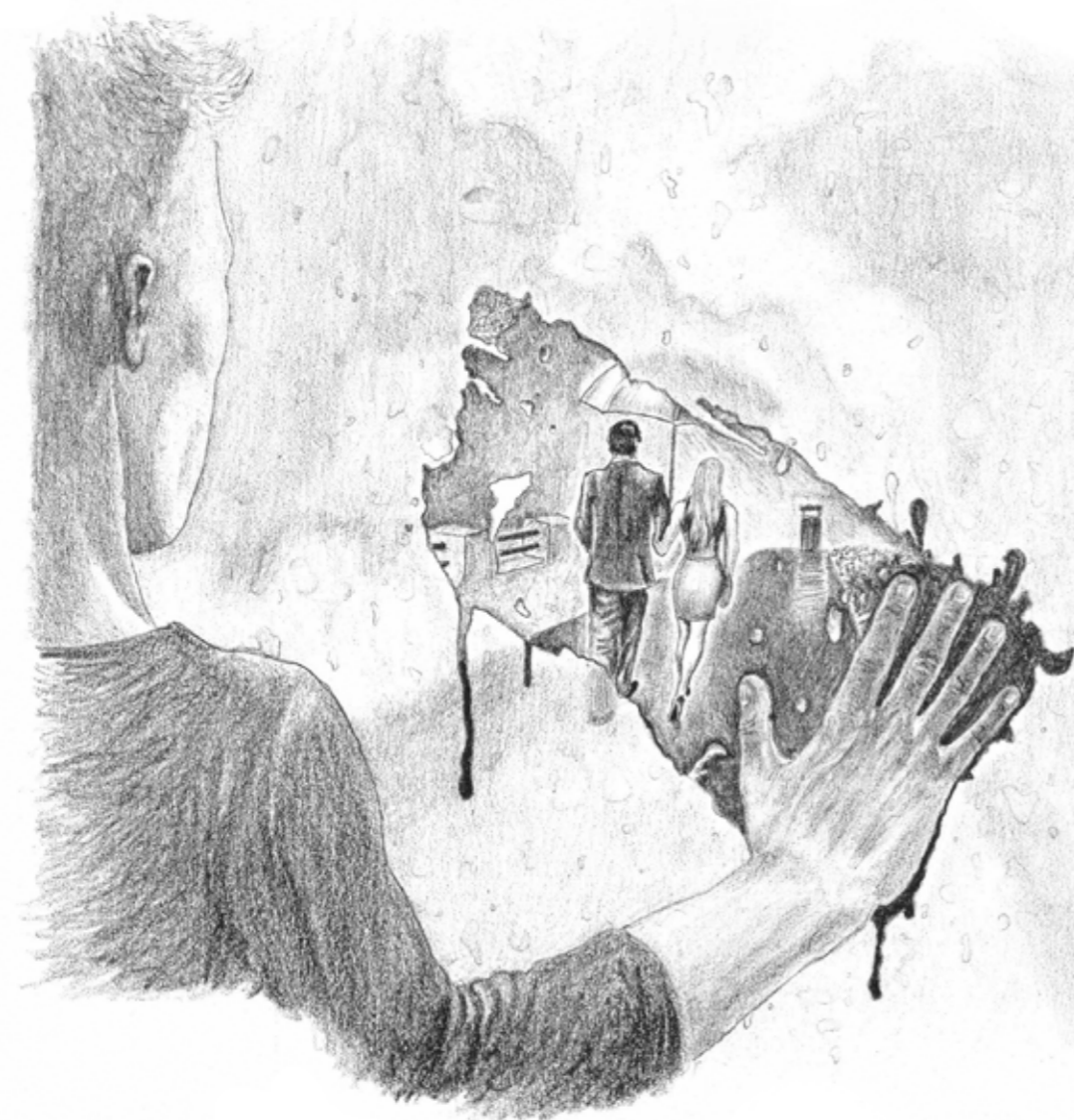
Martin Stanek

Sen pro moji intuici
 V noci se mi zdál
 Viděl jsem tě na ulici
 Za oknem jsem stál
 Stále v tichu bez emocí
 Postával jsem svépomocí
 Doufal, že se otočíš
 Že mé oči uvidíš

Kráčela jsi smřtí kroků
 Někdo jiný po tvém boku
 Kráčel s tebou dál
 Já čím dál víc se bál
 Toho, že se neotočíš
 Nepoznáš mou tvář

V ruce držím snář
 Ptám se sebe, zda tě ztrácím
 K tomu snu se pořád vracím
 Nenacházím odpovědi
 Před očima tvoje vlasy
 Mizí z mého dohledu
 Bojím se, že nesvedu
 Rozbít ten zlý sen

Zastavit tvou rychlou chůzi
 Zbavit se té tiché hrůzy
 Že přes strasti, utrpení
 Nočních sirén zakvílení
 Budu Bohu děkovat
 Do morku tě milovat.

William Golas

OP. 141

Tomáš Füst

tři hodiny
 tvoje vlasy
 můj pohled jinam
 vylejzá tma z těla
 po večerech a ráno radši zapomínám
 dny jsou najednou dlouhý
 čas už jen jako by sloužil k odpočítávání
 .....
 .....
 tak počítej stejně si nedáš pokoj
 jednou tě život překvapí
 a ty se nestihneš bránit
 proč vznikla asociace deprese a podzimu?
 kdo by neměl rád podzim

V.

Matěj Balík

Je v tobě tma,
 mrazí mě do kostí morku,
 odklízím listí z dvorku.
 Je v tobě tma,
 není pochyb,
 že ten pohyb
 ti dělá dobře.
 Tvůj dotek cítím až do teď
 a bloudím
 v prostorách postele.
 Nesoudím.

Nestoudně o tobě
 tobě píšu.
 Spíš bych měl být potichu,
 s tebou je to ale vždycky nahlas.
 Pohlas s mým svědomím,
 s vědomím tímto,
 dělám, že vím to.

Hana Ruferová

O SÁMOŠKÁCH A LIDECH

Filip Kukla

Kdybych měl připustit existenci kouzla, které dokáže poskytnout ochranu před zubem času, pak snad jedině u vesnických samoobsluh. Ne pro jejich zevnějšek (ten naopak svědčí o nějaké formě progerie), ale pro vzpomínky, jež vůně vlašského salátu s rohlíky vydoluje z nejhlubších částí paměti a jako živé vynese zpátky na světlo. Obrazy prázdnin na vesnici, babičku volající: „Honzíku, skoč pro chleba!“ a (v mém případě) neustálé nakupování zamražené červené pochutiny. Toto běhání pro jahodovou dřevň mi poskytlo alespoň částečný vhled do nitra skvostu českého obchodu, jemuž jsou věnovány následující řádky.

Přestože každá „sámoška“ platí za unikátní kus, lze najít napříč všemi určité zákonitosti, které z nich činí součást křehkého venkovského ekosystému. To, co mají společného, není totiž jenom opadávající omítka a odlepené nápisy na osahaných výlohách.

Při otvírání dveří doprovázeném pronikavým skřípotem si nikdo ani nevšimne muže posedávajícího na okraji prvního schodu. Dotyčný si za dlouhé roky vytvořil mimikry a splynul s okolním zdivem, stejně jako staří piráti srostli s lodí Davyho Jonese. Tento jedinec, silně konzumující alkoholické nápoje, patří k takzvaným „štangastům“. Ač nebývá jeho zjev nikterak vábný, nikomu nepřekáží a jeho absence by způsobila stejný rozruch jako v případech, kdy si brýlatá osoba zapomene vzít jednou jedinkrát své okuláry. Mužův původ obestírá tajemství, jehož podstatu může prozradit pouze ta nejpovolanější.

Otázka na znalost jména této ženy stojící za pultem se u dětí setkává s nechápavou odpovědí: „Přece paní Prodavačková!“

V očích nejen těch nejmenších je to totiž osoba existenčně spjatá s markováním a úvahy o tom, že se jedná o živou bytost, si žádný z nás nepřipouští. Potkat ji v parku, tak by se mi zježily vlasy stejně jako Donu Giovannimu při příchodu sochy Komtura ze záhrobí. Na druhou stranu někdo v podobné situaci místo strachu trpí dojmem, že potkal jistojistě hereckou hvězdu („Tak známý obličej, odkud ho jenom... Že vy jste hrála v Ordinaci!“), jiní zas aktivují reflexní dráhy a bez rozmyslu místo pozdravu ze sebe vyhrnou: „Kolik jsem dlužen?“

Tyto hrdinky přikované k pokladně zasluhují uznání. Vždyť každý den stojí v první linii bitvy, jež od doby snídaně zuří na několika metrech čtverečních. Boj, v němž se senioři v plné zbroji utkají o čerstvé housky a o přední místo ve frontě, bývá plný dramatických momentů. Vozíky mezi sebou kmitají jako auta na autodromu, zúžená místa projíždějí s přesností na desetiny milimetru, každá mrkvová nať a pórek připomíná ruku sápadící se po límci důchodce. V cílové rovince pak spatříme pana vedoucího s tlustou knihou v ruce. Ne aby si zapsal nejrychlejší časy, ale především aby si poznamenal stížnosti, kterými ho prohravší zasypou.

Veronika Blahutová

Pan vedoucí bývá k zastižení pouze dvakrát za den. Krom předchozího případu se jedná o časné ranní hodiny, kdy na zásobovací rampě přivolává své čtyřnohé souputníky. Nemyslím psy, ale ty pyšnější a myši lovcí. Kočky žijící ve skladu za neprodané mléko vyloví hlodavce, kteří nám, zákazníkům, pak neběhají po koláčích. Je to příklad jedné z odboček důležitého koloběhu, v jehož středu jsou na obchůdku nejvíce závislí – ti nejstarší.

K udržitelnosti tohoto cyklu může přispět každý z nás. Když budete mít cestu okolo, můžete přes čichový mozek oživit dávno zapomenuté, anebo alespoň vykuknout ze své bubliny. Vždyť kde jinde se dostanete k lidem, jinak na hony vzdáleným, než v nejužší uličce vesnické sámošky. A až tam budete, dejte si jahodovou dřevň. Je vážně dobrá.

JEDENÁCTIBĚŽNÍK

Jan Pihera

Když ti malej kluk
co oběh' Slunce jedenáctkrát
řekne:

„Víš, všechno se mění...“

-----
a ty se místo odpovědi
zmítáš
v zoufalý snaze
neztratit se v mlze
vlastních
úplně stejných
jen trochu víc ukřivděných
myšlenek

na: bezmoc
          prázdnotu
          nepochopení

a na: který už nemáš nárok!

protože jsi to Slunce
viděl víckrát
a měl bys bejt schopnej
tomu jedenáctiběžníkovi

(co má oči – který vidí; a odvahu – je nezavřít)

ukázat ☉

– co tomu slunci
dá vůbec nějaký smysl

(když už kolem něj ne/jednou
bezsouhlasně obíhá)

... jen já jsem pořád smutnej.“

Gabriela Moslerová

O SNECH SPLNĚNÝCH DŘÍV, NEŽ VÁS NAPADNOU, A ZLOČINU Z DOBRÉ VŮLE

Josef Veselka

Ležel jsem v parku na břiše, s obličejem zabořeným do tenkého spacáku. Po probdělé noci strávené na jakémsi studeném schodišti městského muzea jsem k ránu konečně usnul.

Najednou jsem pochopil, co to znamená, když se řekne šestý smysl anebo možná instinkt. Nebyl jsem totiž sám. Tiše jsem se otočil na bok, zvedl hlavu a otevřel oči. Ze vzdálenosti deseti centimetrů jsem hleděl do lesklých očí německého ovčáka a ucítil zápach jeho dechu.

Nevím, jak dlouho ten okamžik trval. Pro mne to byla věčnost, ve které jsem se loučil se životem a také čekal, kdy mne ta obluda sežere. Zavrčel a odhalil zuby. Teď mne zakousne, blesklo mi hlavou, ale nebyl jsem schopen pohybu, natož obrany. Pak kdosi zavolal úsečnou větu, v níž byl ukryt příkaz, že mne má nechat být, a on našťěstí uposlechl a odběhl. Ani nevíte, jak jsem si oddechl. Právě tehdy jsem se podruhé narodil. Bylo mi třiaadvacet, a tak jsem dnes možná právě o tenhle počet let mladší, než ukazuje můj rodný list.

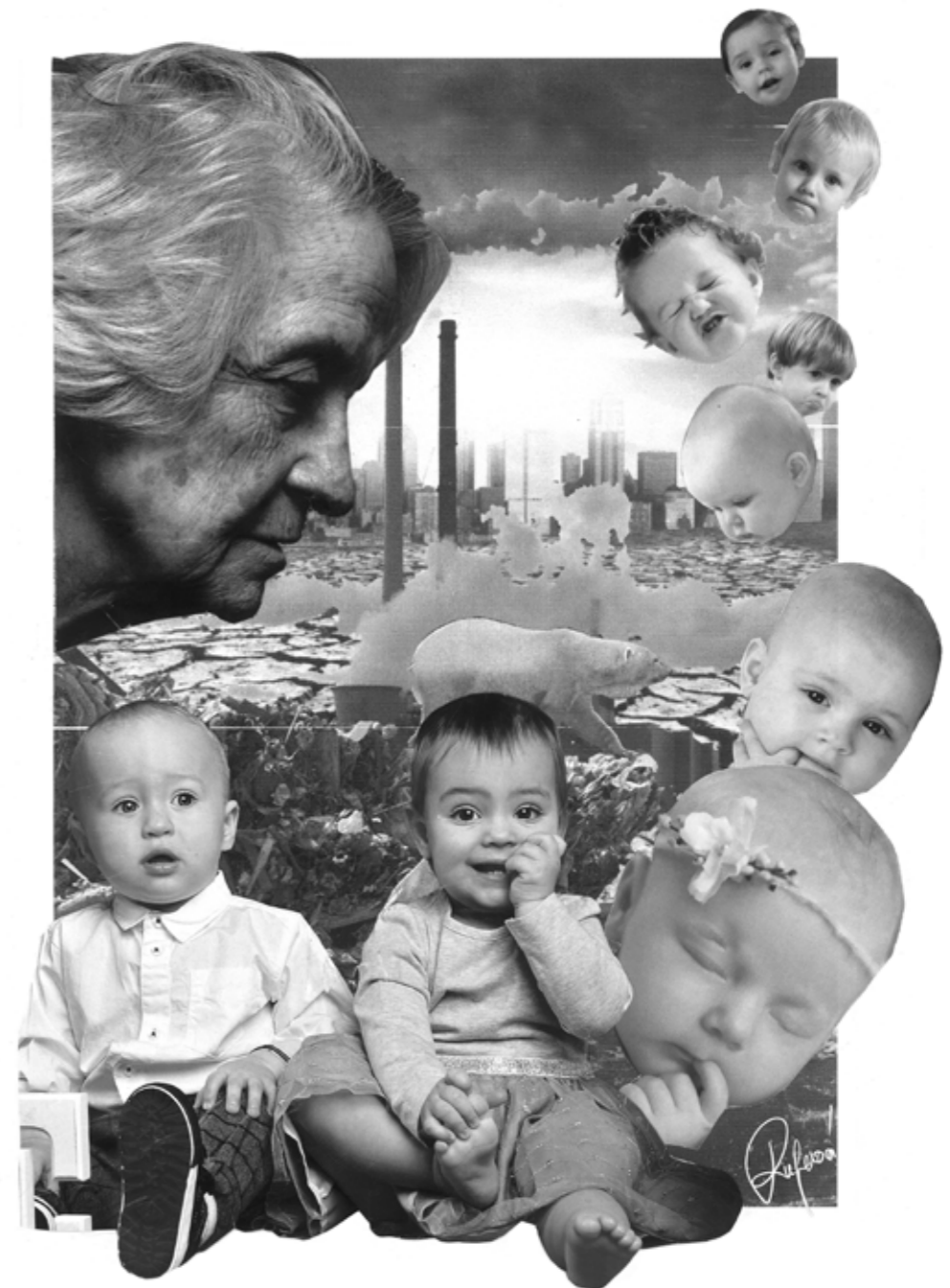
Ale abyste tomu rozuměli. Byl jsem právě na nádherné cestě po Beneluxu a jako studentovi mi peníze na bydlení došly velmi rychle. Kvůli tomu jsem jezdil stopem a spal ve spacáku, kde se dalo. Bude to znít honosně, ale já si tehdy plnil své sny.

Od rozjímání o mládí k realitě dneška. Mezi svými vrstevníky slýchám, že současná mladá generace za moc nestojí. Ambiciózní pracovní cíle nahradila postupným vzestupem v hierarchii pokud možno velké a stabilní firmy, stopování se spacákem na zádech se změnilo v pohodlné cestování a dva tisíce hodin ročních přesčasů z devadesátých let, které jsem kdysi běžně odpracoval, už dávno znemožňuje evropská legislativa.

Možná jim málo rozumím, což je asi obvyklé, když se nějaké generaci věkem vzdalujete, takže celý pes je zakopán právě v tom. Přesto si kladu otázku, zda jistá ztráta ambicí a také snů není automatickou daní z luxusu provázející bohatnoucí společnost. Zda vymyšlení těžko dosažitelných cílů a jejich plnění nejsou v důsledku lidské pohodlnosti přirozeně vyměněny za všudypřítomné užívání, jehož obsah však zcela přirozeně neodpovídá představě cesty stopem se spacákem na zádech a spaní na schodech muzea.

A trochu se obávám, že jinak to být nemůže. Jedna generace tu nejspíš v dobré víře připravila tu následující o některé její sny tím, že je občas plnila dřív, než to ty mladé vůbec mohlo napadnout.

Byl to takový zločin z dobré vůle. A ty děti za to odpovědnost nenesou.

Hana Ruferová

ZLÁ KREV

Václav Pecka

Zlá krev je zlá,
Vždycky ve mně byla.
Vře ve mně a spílá
Každému z vás.

Zlá krev je živá,
I kdyby nic, je živá.
Zlá krev je zlá,
Nemáš to jinak.

Zlá krev
S trochou hnisu
Zá-něť
Pohrobek kompromisu.

Zlá krev je zlá,
Vždycky ve mně byla.
Zlé krve tisíc jmen,
Však bez ní nejsem zcela.

Žofie Tůmová

„Tak si to pojďme projít pěkně od začátku. Vdova po továrníku Fištrónovi, jak se zdá, nebyla jen tak nějaká potouchlá bylinkářka, nýbrž důmyslný stratég! Moc dobře si byla vědoma faktu, že na léčivých bylinkách může vydělat majlant – ovšem mělo to háček jménem Východoindická těžební společnost. Ta, v rukou zde přítomného pana Andrlíka, zcela ovládala dovoz veškerých tropických bylin ze zámoří. Vdova Fištrónová si se svým bylinkářským kroužkem mohla o takovém imperiu nechat jen zdát.“ Bruno se rázně otočil směrem k mladým ženám, až jedna z nich úlekem hekla. „Nezapomínejme však na sílu klepů a známostí. Jak se k takovému materiálu paní továrníková dostala, to už se asi nikdy nedozvíme, pravdou ovšem zůstává to, že před nedávnem v rukou třímala zbraň mnohem mocnější než všechny kvěry na téhle stanici – kompromitující fotografii!“

„To by stačilo, samé lži, konec, já...“ mladý Macátko pohotově vrazil křičícímu Andrlíkovi do pusy zmuchlaný hadr, který měl pro tuto příležitost připraven. Kapitán Bruno mu pokynul a pokračoval: „Jistě, pane Andrlíku, vy, já, pravděpodobně většina zde přítomných slyšela o ustanovení ministerstva zahraničí, které jasně deklaruje, že obchodovat se společnostmi vykořisťujícími domorodé obyvatelstvo v zámoří a provozující obchod s otroky je výslovně zakázáno pod pohrůžkou odebrání obchodní licence, vysokou pokutou a až pětiletým odnětím svobody. Jenomže s panem Goldschmidtem se obchodovalo tak dobře, vidíte, pane Andrlíku! Zde, vážení,“ triumfálně vytasil z náprsní kapsy fotku, pořízenou pravděpodobně skrytou kamerou, zachycující pana Andrlíka podávajícího si ruku s obtloustlým Goldschmidtem, „máme klíč k celému případu. Pan Andrlík bezostyšně obchodoval s těmi nejodpornějšími otrokáři na východ od Suezského průplavu. Vdova Fištrónová se to dozvěděla a časem se jí podařilo nashromáždit dostatečné množství kompromitujících důkazů, včetně této fotografie, aby Andrlíka a s ním i celou Východoindickou těžební společnost poslala na nucený odpočinek. S kapitálem po manželovi a s jejími znalostmi by pak bylo jen otázkou času, kdy by skupila zbytky této společnosti a vybudovala si na jejich základech neohrožený monopol na dovoz a prodej terapeutických bylin. Pan Andrlík měl ovšem nohsledy všude, a tak se dozvěděl i o této velmi nepříznivé komplikaci svého podnikání. Dámy a pánové, máme vraha, motiv, dostatečné množství důkazů z místa činu, včetně vražedné zbraně. Jediné, co nám schází, je dozvědět se, jak přesně přišla nebožka Fištrónová o život. Pane Andrlíku, co říkáte, nyní už opravdu nemá smysl něco popírat, vidíte?“

Andrlík, zdecimován Brunovou dedukcí, se již nezmohl na odpor. Zdrčeně seděl svázán na své židli s hadrem v puse. Ten mu nyní Macátko vyndal, Andrlík si odplivnul, aby se alespoň trochu zbavil té zatuchlé pachuti a rozhodl se vložit do pomalu se splétajícího příběhu poslední dílek skládačky. „Kdybych nebyl svázaný, pane kapitáne, tak vám normálně zatleskám. Někdo takový by se mi po mém návratu z vězení do podnikání mohl hodit, nezapomeňte na mě!“ pokřiveně se usmál a pokračoval: „To víte, vlastním největší společnost export-import ve střední Evropě a pak mi jednoho dne přistane na stole informace, že nějaká bába z podkrkonoší mě chce totálně zruinovat. No věřili byste tomu? Takový červ, ta zmije jedovatá. Já jsem obchodoval s šejky, s koloniálními místodržícími, měl jsem pod palcem generálního konzula... a to celé by mi vzala nějaká Fištrónová? Nikdy!“ Ve vzteku Andrlíkovi zaskočila slina a hlasitě se rozkašlal. „Sakra, baba jedna! Tedy vydal jsem se tenhle pátek za ní do té její rozpadající se vily. Víím, že mě zná, nejsem blbej, tak jsem se přestrojil za nějakýho chudáka dřevorubce, žejo. Říkal jsem si, něčím ji zaměstnej a třeba ty dokumenty najdeš a sebereš. Nakukal jsem jí, že mě jakože tlačí na hrudi, na to ona řekla, že mi hned něco donese, co by mohlo pomoci. A představte si, přinesla mi sklenku té nejobyčejnější whisky. Mně! Něco tak odporného jsem pil naposledy v mládí za studií na Kojutance. Hned mi

začala vysvětlovat, že je to prej alkoholová tinktura indigovníku pravého, to že mi má pomoci na srdce či co. Furt něco brebentila, ale já ji potřeboval někde bokem – tak jsem řekl, že bych potřeboval do té tinktury trochu ledu, že to jinak nevypiju. Když odešla do sklepa pro led, jal jsem se prohledat její pracovnu v prvním patře. Měla tam všechno možný, ale nic, co by mě zajímalo. V tom slyším z haly křik, musela se leknout toho rámusu, co jsem nahoře dělal. Muselo jí dojít, co jsem zač, a tak chtěla utéct. Mířila ke dveřím, natáhla se ke klice, ale dál už nedošla. Zastavila ji moje sekera v zádech.“

Na služebně už svítila jenom stolní lampička. Štábní kapitán Bruno zůstal ještě chvíli po službě, aby si popovídal se svým oblíbeným zelenáčem Macátkem. Nohy měl na stole, kouřil doutník a dopřával si i sklenku pětileté whisky. „Tak vidíte, Macátko, dlužíte mi stovku!“ zahlaholil.

„Ale, pane kapitáne, vždyť se ten případ nakonec kolem kytek docela točil ne? Navrhuji tedy remízu!“ vykrucoval se strážmistr, sedící v uniformě za stolem.

„Má dáti – dal, skutek se stal,“ nenechal se zviklat štábní kapitán. „A vy pořád, že další vraždu spáchá zase nějaký zahradník. Vždyť to by museli na té zahradnický škole pomalu vyučovat jenom to mordování a skrývání evidence! Však já vám říkal, že těm obchodníkům leze poslední dobou byznys trochu na mozek. Ale nebojte, to se jednou všechno naučíte, stejně jako já kdysi. Jen to umělý oko bych vám nepřál, ale tak, přeci jen se někdy hodí.“ Na služebně bylo ticho, jen Macátko šustil v četnických lejtstrech. Bruno se pohodlně opřel na židli, napil se whisky a začal si provokativně broukat: „Šel zahradník - do zahrady - s motykou...“

VZKAZNÍK

Zde můžete zanechat drobný komentář, vzkaz či kresbičku pro další čtenáře. Tomuto výtisku tak vdechnete trochu jedinečnosti a umožníte mu získávat stále čerstvý obsah, i když je již na hony vzdálen tiskařskému inkoustu.

Čtete časopis doma či v e-verzi? Nevadí! Pošlete nám svůj příspěvek na e-mail sefredaktor@motolak.org a my jej zveřejníme.

A abyste se příliš neostýchali, Tomáš Mikyška vykopává...

*NAŠI PŘEDKOVÉ NĀM BYLI BLÍŽ, NEŽ JSME SI MYSLELI.
NALEZENÉ KOSTI ISOU, ZEJMÉNA PŘI POUČKY, STÁLE PONĚKUD KOMIAKTÍ.*

T.M.